

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie P. N.

skazanego za czyn z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 23 listopada 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 30 marca 2023 r., sygn. akt V Ka 935/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Grójcu

z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt II K 408/20,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Grójcu wyrokiem z dnia 26 maja 2022 roku, sygn. akt II K 408/20:

1. uznał P. N. za winnego popełnienia tego, że w okresie od daty bliżej nieustalonej w listopadzie 2018 roku do dnia bliżej nieustalonego, nie później jednak niż do 5 marca 2019 roku w miejscowości [...], gm. [...] pow. g., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wielokrotnie dopuszczał się wobec małoletnich poniżej 15 roku życia, swoich synów A. N. i O. N. innych czynności seksualnych, polegających na dotykaniu w intymne części ciała, który to

czyn zakwalifikował z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i na tej podstawie skazał go, a na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie 41a § 2 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się osobiście, telefonicznie oraz przy użyciu elektronicznych środków komunikowania się z małoletnimi pokrzywdzonymi A. N. i O. N. na okres 6 (sześciu) lat;
3. na podstawie 41a § 2 i 4 k.k. i art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do małoletnich pokrzywdzonych A. N. i O. N. na odległość mniejszą niż 100 (sto) metrów na okres 6 (sześciu) lat;
4. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. D. kwotę 2.500 (dwóch tysięcy pięciuset) złotych tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu małoletniemu pokrzywdzonemu A. N.;
5. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. D. D. kwotę 2.500 (dwóch tysięcy pięciuset) złotych tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu małoletniemu pokrzywdzonemu O. N.;
6. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 13.855,08 (trzynastu tysięcy ośmiuset pięćdziesięciu pięciu 8/100) złotych, w tym kwotę 400 (czterystu) złotych z tytułu opłaty sądowej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł skazany.

Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 30 marca 2023 roku, sygn. akt V Ka 935/22 zaskarżony wyrok utrzymał w mocy oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. D. i adw. D. D. kwoty po 516,60 (pięćset szesnaście) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej małoletnim z urzędu oraz zasądził od P. N. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 320 (trzysta dwadzieścia) złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. rażącą obrazę prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku przez naruszenie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z

art. 457 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie rozpoznania całokształtu zarzutów zawartych w apelacji obrony, podczas gdy stwierdzone i ujawnione na etapie postępowania przed Sądami obu instancji dowody i okoliczności ich przeprowadzenia wskazywały, iż Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania przez zaliczenie w poczet materiału dowodowego dowodów objętych zakazem dowodowym i oparcie rozstrzygnięcia na tych dowodach;

2. obrazę art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. polegającą na utrzymaniu w mocy zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Grójcu i dopuszczenie się tzw. efektu przeniesienia, w następstwie niedostrzeżenia przez Sąd odwoławczy uchybień podniesionych w zwykłym środku odwoławczym, a sprowadzających się do wykazania, iż dopuszczenie i oparcie rozstrzygnięcia na zeznaniach świadków oskarżenia (świadków ze słyszenia) stanowi obejście zakazu dowodowego wyrażonego we wskazanych przepisach a przez to wykorzystanie pośrednio zeznań pokrzywdzonych małoletnich, którzy jako osoby najbliższe dla oskarżonego odmówili ich składania, a więc żadne z ich wypowiedzi, tym bardziej te uzyskane w ramach czynności procesowych nawet w toku innego postępowania, nie mogły być wykorzystane i odtworzone w sprawie.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 519 k.p.k. kasacja strony jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko prawomocnemu orzeczeniu wydanemu przez sąd odwoławczy na skutek rozpoznania przez ten sąd zwykłego środka odwoławczego. Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że celem postępowania kasacyjnego jest wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych

lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym a jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Wniesienie zatem skutecznej kasacji jest ze wskazanych wyżej powodów istotnie ograniczone. Postępowanie kasacyjne nie może bowiem służyć temu, aby doszło do ponowienia zwykłej kontroli odwoławczej. W toku takiego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności i trafności dokonanych ustaleń faktycznych oraz nie bada się współmierności orzeczonej kary (zob. postanowienie SN z 21 września 2017 roku, IV KK 276/17; postanowienie SN z 10 lipca 2019 roku, II KK 210/19).

Podkreślić należy, że Sąd Okręgowy w Radomiu działając jako sąd odwoławczy odniósł się do wszystkich podnoszonych w apelacji kwestii. Sąd ten zatem w sposób prawidłowy zrealizował obowiązki wynikające z przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., co wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Zauważyć trzeba, że o naruszeniu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym (w ogóle się do nich nie odniesie), zaś o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k., gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnosząca się do określonego zarzutu lub wniosku apelacji, albo też argumentacja ta wprawdzie jest, ale jest ogólnikowa, schematyczna i nie ustosunkowująca się in concreto do istoty zarzutów (zob. postanowienie SN z dnia 5 października 2022 r., IV KK 341/22). W przedmiotowej sprawie tego rodzaju sytuacja nie miała miejsca. Warto zasygnalizować, że sam fakt rozpoznania przez Sąd II instancji postawionych w zwykłym środku odwoławczym zarzutów w sposób, który nie satysfakcjonuje autora apelacji, nie oznacza, że przeprowadzona instancyjna kontrola jest wadliwa.

Co istotne, Sąd odwoławczy nie czynił w przedmiotowej sprawie własnych ustaleń faktycznych, a jedynie poddawał kontroli orzeczenie Sądu I instancji. Trafnie wskazał Sąd odwoławczy, że z uwagi na szczupłość materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie, bowiem pokrzywdzeni, tj. synowie skazanego, odmówili składania zeznań, zasadniczo Sąd I instancji oparł swoje ustalenia co do stanu faktycznego w głównej mierze na dowodach pośrednich będących zeznaniami świadków tzw. ze słyszenia. Niemniej jednak treść tych zeznań, jak wskazał Sąd odwoławczy, przytaczając ich fragmenty, w sposób jednoznaczny obciążała P. N.

Słusznie zatem zachowanie skazanego zostało zakwalifikowane jako „inne czynności seksualne” wyczerpujące dyspozycję art. 200 § 1 k.k.

Za oczywiście nieuzasadniony uznać należy również stawiany przez skarżącego zarzut dotyczący obrazy art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. W treści tego zarzutu skarżący usiłuje wykazać, że Sąd Rejonowy, a następnie Sąd odwoławczy akceptujący tę sytuację, wydał rozstrzygnięcie w oparciu o zeznania świadków ze słyszenia, wykorzystując pośrednio zeznania świadków małoletnich, co stanowi zdaniem skarżącego obejście zakazu dowodowego, określonego wskazanymi wyżej przepisami. W tym zakresie należy odwołać się do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, z którego wynika, że przewidziany w art. 186 § 1 k.p.k. zakaz dowodowy nie oznacza wyłączenia możliwości przesłuchiwanie osób trzecich na okoliczności, o których zeznawała osoba, która skorzystała następnie z prawa do odmowy zeznań, nawet gdy są to świadkowie ze słuchu, czerpiący swoje informacje od tego, które skorzystał z uprawnień wskazanych w przepisach art. 182 i 185 k.p.k. Nie może to być jednak odtworzenie zeznań, jakie złożył świadek korzystający z prawa do ich odmowy. Odtworzeniem z kolei zeznań, o którym mowa w art. 186 § 1 k.p.k., jest zarówno odczytanie protokołu zeznań, jak i wysłuchanie zapisu zeznań utrwalonego za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo dźwięk i obraz, a także przesłuchanie osoby trzeciej w celu odtworzenia tego, co świadek uprzednio zeznał, a więc: protokolanta, osoby przesłuchującej świadka albo innej osoby, która wysłuchiwała zeznań. Przewidziany w art. 186 § 1 k.p.k. zakaz dowodowy nie stoi na przeszkodzie odtwarzaniu innych wypowiedzi świadka, który skorzystał z prawa odmowy zeznań (zob. postanowienie SN z 12 września 2012 r., II KK 247/11; postanowienie SN z 1 września 2003 r., V KK 12/03).

Trafnie zatem wskazał Sąd meriti, że brak było podstaw, aby odmówić wiary relacjom pokrzywdzonych, które zostały przekazane przez nich przesłuchanym w niniejszej niniejszej świadkom I. N. i M. K.. Zaznaczyć należy, że pokrzywdzeni sytuacje, w których za sprawą swojego ojca się znaleźli i jego zachowania; przekazywali i opisywali swoim bliskim w prywatnych rozmowach, poza ramami postępowania karnego, do czego w pełni mieli prawo. Nie sposób zatem podzielić zarzutu skarżącego, iż w sprawie doszło do efektu przeniesienia i niedostrzeżenia przez Sąd odwoławczy uchybień podnoszonych w zwykłym środku odwoławczym.

Sądy obu instancji w sposób szczegółowy wykazały, iż w przedmiotowej sprawie nie doszło do obejścia zakazu dowodowego. Zatem stawiany w tym przedmiocie zarzut stanowi wyłącznie nieuprawnioną polemikę z argumentami przedstawionymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Dodatkowo należy zauważyć, że skarżący dopiero w kasacji zarzucił obrazę art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. Tymczasem przeniknięcie uchybienia pierwszoinstancyjnego do postępowania odwoławczego aktualizować się może dopiero w sytuacji, gdy sąd odwoławczy przeprowadzi nienależytą kontrolę instancyjną i zaakceptuje orzeczenie sądu pierwszej instancji, pomimo że dotknięte jest ono wadami, na które zwrócono uwagę w zwykłym środku odwoławczym (zob. postanowienie SN z 26 kwietnia 2023 r., II KK 56/23; postanowienie SN z 30 sierpnia 2022 r., I KK236/22). Jednocześnie trudno uznać za metodologicznie prawidłowe stawianie Sądowi odwoławczemu w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzutu ewentualnego naruszenia przepisu art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k., skoro zagadnienie to nie było uprzednio przedmiotem artykułowanych przez skarżącego zarzutów apelacyjnych. Zatem Sąd odwoławczy nie był zobowiązany do badania tych kwestii w związku z rozpoznawaniem apelacji. Niedopuszczalne jest bowiem formułowanie w kasacji zarzutów odnoszących się do kwestii, które nie były podnoszone w treści apelacji, a zatem nie mogły stanowić przedmiotu rozważań Sądu odwoławczego.

Reasumując, zdaniem Sądu Najwyższego, przeprowadzona przez Sąd odwoławczy kontrola instancyjna była rzetelna i wnikliwa. Sąd Okręgowy rozważył wszystkie zarzuty i wnioski apelacji obrońcy skazanego, swoje stanowisko w tym zakresie w sposób logiczny uzasadniając, zgodnie z zasadami wynikającymi z art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że podniesione w omawianej kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co pozwoliło na oddalenie wniesionego środka na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ms]